

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE100/2017 vp

Suomen Alkoholijuomakauppayhdistys ry:n (SAJK)

Asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä alkoholilain kokonaisuudistukseksi

Suomen Alkoholijuomakauppayhdistys ry (SAJK) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. Yhdistyksemme edustaa suomalaisia yrityksiä, jotka toimivat alkoholijuomakaupan alalla, pääasiallisina jakelukanavinaan Alkon vähittäismyynti ja anniskelupaikat.

Alkoholilain kokonaisuudistus tarvitaan. Nykyinen alkoholilaki on heikentänyt kotimaisen alkoholi- ja anniskelutoimialan toimintaedellytyksiä, mutta samaan aikaan se on mahdollistanut harmaan talouden ja lain ulottumattomissa olevan, kilpailua vääristävän toiminnan kehittymisen. On tärkeää, että laki saadaan viivyttelystä voimaan.

Lain valmisteluvaiheessa pidettiin tavoitteena, että alkoholin kulutusta siirrettäisiin vähittäismyyntistä anniskeluun. Suomen alkoholijuomakauppayhdistys kannattaa tätä tavoitetta. Valitettavasti lakiehdotus ei nykyisellään edistä tätä päämäärää, sillä anniskelua koskevan sääntelyn purkaminen jää puolitiehen, ja vähittäismyyntissä päivittäistavara-kauppojen kilpailuasemaa parannetaan entisestään.

Alkoholijuomien vähittäismyynti

Esitys alkoholilain salli enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman vähittäismyyntin päivittäistavara-kaupoissa ja anniskelupaikoissa. Perusteluna on käytetty erityisesti oluen hintatason alentamista ja sen myötä matkustajatuonnin vähenemistä.

Veroeurojen pysyminen Suomessa oluen osalta olisi toki myönteistä, mutta on syytä muistaa, että oluen matkustajatuonti edustaa vain noin 8 % sen kokonaiskulutuksesta Suomessa. Sen sijaan jopa neljäsosa Suomessa nautituista väkevästä alkoholijuomasta on matkustajatuontia. (Kuva 1)

Euromääräisesti matkustajatuonti on suurinta väkevien alkoholijuomien, viinien ja väli tuotteiden osalta, eli toisin sanoen niissä tuoteryhmissä, joiden vähittäismyyntistä Suomessa vastaa Alko. Näiden tuoteryhmien verotusta ei korotettu Virossa heinäkuussa 2017, ja tuleville vuosille suunnitellut korotukset ovat niin marginaalisia, että hintaero Suomen ja Viron välillä pysyy edelleen merkittävänä. Matkustajatuonti on Suomelle kallis ongelma, joka alkoholilain uudistuksesta huolimatta ei ole häviämässä mihinkään. (Kuva 2)

Alkoholin valmisteveroa on esitetty korotettavaksi vuoden 2018 alussa siten, että verotuotto lisääntyisi 100 M€. Alkoholiveron korotus on hallituksen taholta liitetty alkoholilain kokonaisuudistukseen. Vastustamme veron korotusta, sillä alkoholivero on Suomessa jo nykyisellään erittäin korkea. Veronkorotusten yhteys

matkustajatuonnin lisääntymiseen on selvä: Suomessa on korotettu alkoholiveroa viisi kertaa vuodesta 2008 lähtien, ja tänä aikana matkustajatuonti on lisääntynyt 35 %. (Kuva 3)

Jos verotusta kuitenkin päätetään kiristää, se on kohdennettava yksinomaan olueen ja käymisteitse valmistettuihin, päivittäistavarakaupoissa myytäviin tuotteisiin, joiden volyymi ja saatavuus mahdollistavat tavoitellun verotuoton kerryttämisen hyvin pienellä, vain 15 % veronkorotuksella. Käytännössä se nostaisi esimerkiksi vahvan oluen hintaa 8 senttiä tölkkiä kohden, ja myyntihinta jäisi silti reilusti alle nykyisen, mikäli Taloustutkimuksen ennuste 38 % hinnanalennuksesta toteutuu. On myös huomioitava oikeudenmukaisuus: esitys uudeksi alkoholilain edistää ainoastaan päivittäistavarakaupassa myytävien tuoteryhmien markkina-asemaa.

Valmistustaparajoitus

Lakiehdotuksessa esitetään ns. valmistustaparajoituksen poistamista, toisin sanoen enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman myynti päivittäistavarakaupassa sallittaisiin ilman, että juoman raaka-aine on käymisteitse valmistettu. Muutos on oikea ratkaisu, sillä kyseinen vaatimus on rajoittanut vapaata kilpailua.

Valmistustaparajoituksella ei ole merkitystä alkoholihaittojen ehkäisyssä. Päivittäistavarakauppojen valikoimissa on jo tällä hetkellä erittäin monipuolinen valikoima mietoja juomasekoituksia, osittain siideri-nimikkeiden alla. Valmistustavasta riippumatta alkoholijuomat sisältävät etyylialkoholia etiketissä ilmoitetun tilavuusprosentin verran.

Vähittäismyyntiaika

Päivittäiskaupassa aukioloajat vapautettiin vuoden 2016 alussa, ja alkoholijuomien myyntiajaksi tuli kaikkina päivinä klo 9-21. Uusi alkoholilakiesitys mahdollistaisi myös anniskelupaikkojen pitemmän aukiolon ja mietojen juomien ulosmyynnin vähittäismyyntiaikana. Ainoana poikkeuksena on Alko, jonka vähittäismyyntiajat on kirjattu lakiesitykseen päivämäärän tarkkuudella. Tällainen yksittäistä yritystä koskeva järeä sääntely on vastoin hallitusohjelman norminpurkutavoitetta.

Pelkästään alkoholiyhtiötä koskevat rajoitukset vähittäismyyntiajoissa estävät alkoholikaupan kilpailua ja syrjivät niitä yrityksiä, joiden pääasiallinen jakelukanava on yksinmyyntioikeuden vuoksi Alko.

Alkolla on pitkäaikaista näyttöä toiminnasta alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. Vastuullisena yrityksenä Alko pystyisi itse päättämään aukioloajoistaan yleisen vähittäismyyntiajan puitteissa.

Arvoisat kansanedustajat! Päivittäistavarakaupoissa myytävät panimotuotteet edustavat yli 50 % alkoholin kokonaiskulutuksesta Suomessa (100-prosenttisena alkoholina). Alkon myynnin osuus on vain kolmannes kokonaiskulutuksesta. Olisi luontevaa, että lain vaatimukset alkoholihaittojen ehkäisemisestä kohdennettaisiin kaikkiin eri jakelukanaviin kokonaiskulutuksen huomioiden.

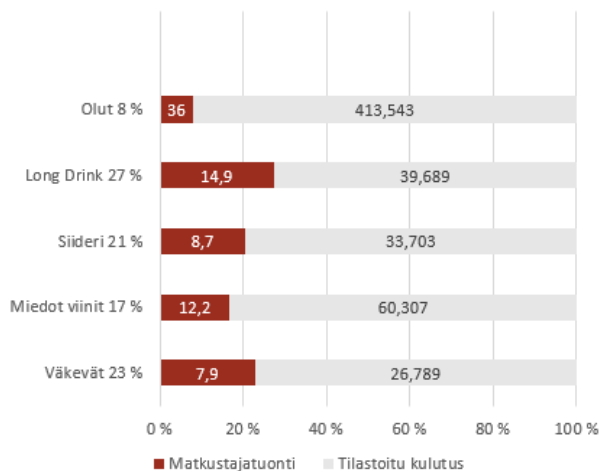
Kunnioitavasti

Suomen Alkoholijuomakauppayhdistys ry
Susanna Heikkinen
Toiminnanjohtaja

Joka neljäs väkevä alkoholijuomalitra Suomessa on matkustajatuontia

Matkustajatuonnin osuus tuoteryhmittäin

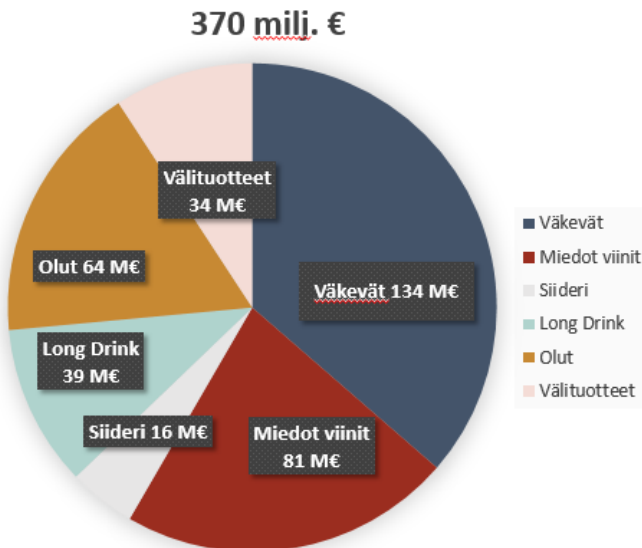
Matkustajatuonnin osuus Suomessa kulutetusta alkoholista on pienin oluissa: 8 % yhteenlasketusta kulutuksesta.

Matkustajien tuomilla alkoholijuomilla on suurin osuus **väkevien (23 %) ja lonkeroiden (27 %)** kokonaiskulutuksessa.

Lähde: THL matkustajatuonti, Valvira ja Päihdetilastollinen vuosikirja

Kuva 1: Matkustajatuonnin osuus Suomessa kulutetusta alkoholista tuoteryhmittäin.

Matkustajat käyttävät selvästi eniten rahaa väkeviin ja viineihin

Matkustajat toivat maahan panimotuotteita noin 120 miljoonalla eurolla viime vuonna.

Viineihin, väkeviin ja väli tuotteisiin he käyttivät yli kaksinkertaisen määrän rahaa, arviolta 250 miljoonaa euroa.

Hintaesimerkkituotteina käytetty Gato Negro Cabernet Sauvignon 13,5% 75cl; Upcider Dry Apple 4,7% 24x33cl; Hartwall Original 5,5% 24 tölkin salkku; Karhu 5,3% 24x33cl; Aperol 11% 100cl; Koskenkorva 38 % 100 cl. Lähde: Superalko. Hinnat 3/2017 ja Alkon hinnasto 3/2017

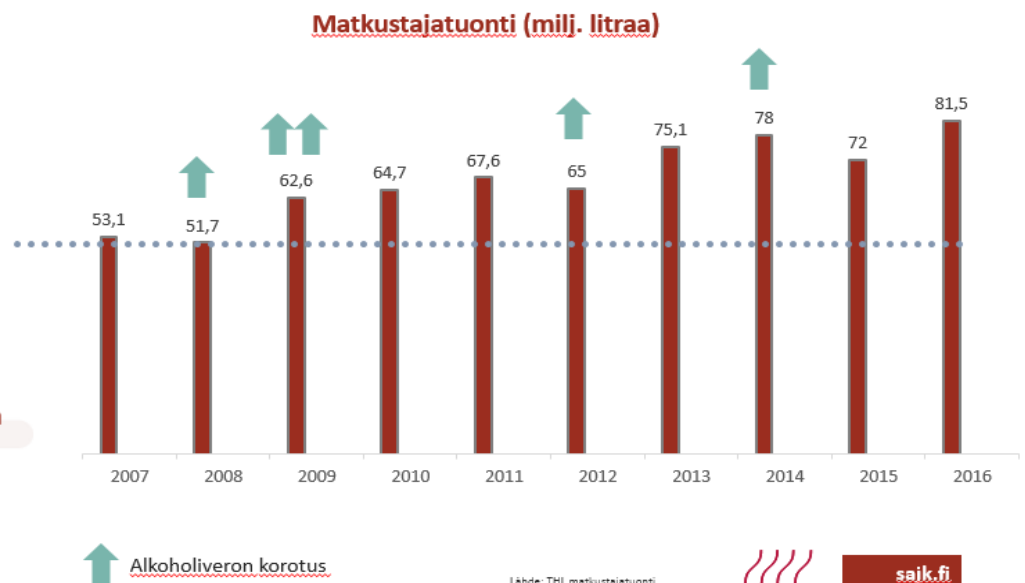
sajk.fi

Kuva 2: Arvio matkustajatuontiin käytetyistä euroista.

Matkustajatuonnin ja alkoholiveron yhtälö: 5 veronkorotusta = 35 % lisää matkustajatuontia

Viisi alkoholiveron korotusta (2008, 2009 kahdesti, 2012 ja 2014) lisäsivät matkustajatuontia 28 miljoonaa litraa.

Alkoholiveroa ei tule korottaa vaan laskea hallitusti, kunnes matkustajatuonnin määrä on vähentynyt kolmanneksella (eli 2008 tasolle).

sajk.fi

Kuva 3: Matkustajatuonti